

Minister Klimatu i Środowiska

DELG-WG.050.35.2023.AG

2959592.11487919.9348184

Warszawa, 16-01-2024

Pan
Henryk Mucha
Prezes Zarządu
PGNiG Obrót Detaliczny sp. z o.o.

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do zgłaszanych do Ministra Klimatu i Środowiska pytań związanych z rozszerzeniem katalogu podmiotów uprawnionych do zakupu gazu ziemnego po cenach wynikających z taryfy (art. 62b ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo energetyczne) o spółdzielnie usługowe wytwarzające ciepło na potrzeby budynków mieszkalnych wielolokalowych oraz w nawiązaniu do wniosku Wielkopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Mieszkaniowych i Administracyjnych w Góttowach z dnia 23 listopada 2023 r., przedstawiam poniższe stanowisko.

W odniesieniu do wątpliwości związanych z interpretacją art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm., dalej jako: „ustawa - Prawo energetyczne”), w szczególności tego, czy innym podmiotem w rozumieniu art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy - Prawo energetyczne objętym ochroną taryfową może być spółdzielnia usługowa, która na podstawie obowiązku wynikającego ze statutu nabywa paliwa gazowe od przedsiębiorstwa obrotu, a następnie przetwarza go w swoich kotłowniach na ciepło w ramach lokalnej produkcji ciepła zużywanego w gospodarstwach domowych znajdujących się w budynkach wielolokalowych, należy rozważyć dwie kluczowe kwestie. Po pierwsze, czy spółdzielnie usługowe wypełniają przesłanki zawarte w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy - Prawo energetyczne oraz po drugie, czy włączenie spółdzielni usługowych do katalogu podmiotów uprawnionych do ochrony taryfowej odpowiadałoby celom wskazanym w przepisach tej ustawy.

Zgodnie z brzmieniem art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy - Prawo energetyczne, taryfy ustalane są dla odbiorców paliw gazowych innych niż podmioty, które z mocy ustawy, umowy lub innego tytułu prawnego są uprawnione lub zobowiązane do zapewnienia paliwa gazowego w lokalach mieszkalnych na potrzeby zużycia przez gospodarstwa domowe, w lokalach podmiotów (o których mowa w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. d), w zakresie, w jakim zużywają paliwo gazowe na potrzeby określone w tym przepisie lub do lokalnej produkcji ciepła zużywanego w gospodarstwach domowych znajdujących się w budynkach wielolokalowych lub w lokalach podmiotów (o których mowa w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. d), pod warunkiem złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 62ba ustawy - Prawo energetyczne.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że spółdzielnie usługowe powstały w wyniku ich przekształcenia z dotychczasowych spółdzielni mieszkaniowych, które uprzednio funkcjonowały w ramach działalności Państwowych Przedsiębiorstw Gospodarki Rolnej. Ww. spółdzielnie mieszkaniowe powstały w celu przejęcia i obsługi kotłowni, które miały służyć mieszkańcom osiedli powstałych na terenach byłych PPGR. W związku z tym, że spółdzielnie te nie prowadziły działalności przewidzianej w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 438 z późn. zm.), przekształcone je w spółdzielnie usługowe, funkcjonujące na podstawie ustawy z dnia

16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2021 r. poz. 648 z późn. zm., dalej: „Prawo Spółdzielcze”). Proces ten miał miejsce w latach 2017-2018.

Zgodnie z art. 1 § 1 Prawa Spółdzielczego, spółdzielnia jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą. Natomiast podstawą do prowadzenia działalności przez spółdzielnię jest Prawo Spółdzielcze, inne ustawy oraz jej zarejestrowany statut. Wynika stąd, że spółdzielnie mieszkaniowe, które w wyniku przekształcenia zmieniły swoją nazwę na spółdzielnie usługowe, nie zmieniły swojego dotychczasowego charakteru, a w swoim majątku nadal posiadają kotłownie wybudowane przez Skarb Państwa w celu dostarczania mieszkańcom ciepła produkowanego w tychże kotłowniach gazowych. Podkreślenia wymaga również fakt, że te kotłownie gazowe składają się na majątek spółdzielni, który zgodnie z art. 3 Prawa Spółdzielczego jest prywatną własnością wszystkich członków spółdzielni.

Spółdzielnia prowadząc działalność w interesie swoich członków, tj. swoich wszystkich mieszkańców, jest zobowiązana do zapewnienia paliwa gazowego do lokalnej produkcji ciepła zużywanego w gospodarstwach domowych w budynkach wielolokalowych. W efekcie spółdzielnie usługowe kupują paliwo gazowe, jednak obciążają wspólnoty mieszkaniowe kosztami zakupu ciepła, tj. kosztami zakupu gazu ziemnego od dostawcy gazu oraz kosztami obsługi kotłowni, nie otrzymując z tego tytułu żadnego zysku.

Spółdzielnie usługowe w osiedlowych kotłowniach gazowych wytwarzają zatem ciepło z gazu ziemnego dostarczanego przez dostawcę na potrzeby budynków zasilanych w ciepło przez spółdzielnię. Źródło ciepła (kotłownia) nie jest przyłączone do zewnętrznej sieci ciepłowniczej oraz jest zlokalizowane w takiej bliskości budynku zasilanego przez to źródło ciepła, że stanowi ono technologiczny i funkcjonalny system zamknięty.

W celu rozpatrzenia wszystkich warunków kwalifikujących dany podmiot jako wypełniający przesłanki przewidziane w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy - Prawo energetyczne, należy rozpatrzyć jeszcze jedno zagadnienie związane z rozumieniem pojęcia „lokalnej produkcji ciepła”, która została wprowadzona do art. 62b ust. 1a ustawy - Prawo energetyczne, mocą ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. 2022 poz. 2687 z późn. zm., dalej jako: „ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r.”).

Zgodnie z art. 62b ust. 1a ustawy - Prawo energetyczne przez lokalną produkcję ciepła, rozumie się wytwarzanie ciepła przez odbiorcę, o którym mowa w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. b lub c, na potrzeby budynków zasilanych w ciepło przez tego odbiorcę, przy wykorzystaniu źródła ciepła, nieprzyłączonego do zewnętrznej sieci ciepłowniczej, do którego to źródła ciepła tytuł prawny ma ten odbiorca oraz zlokalizowanego w budynku zasilanym przez to źródło ciepła lub zlokalizowanego w takiej jego bliskości, że stanowią one technologiczny i funkcjonalny system zamknięty. Opłaty za ciepło wytworzone przy wykorzystaniu tego źródła ciepła rozliczane są zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 45a ust. 4.

Zgodnie z art. 45a ust. 4 ustawy - Prawo energetyczne, koszty zakupu, o których mowa w ust. 2 (tj. „opłaty (...), które stanowią koszty zakupu paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła dostarczanych do budynku, w którym znajdują się lokale mieszkalne i użytkowe, zamieszkane lub użytkowane przez osoby niebędące odbiorcami”), są rozliczane w opłatach pobieranych od osób, o których mowa w art. 45a ust. 2. Wysokość opłat powinna być ustalana w taki sposób, aby zapewniała wyłącznie pokrycie ponoszonych przez odbiorcę kosztów zakupu paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła. Nie oznacza to jednak, że osoby te nie ponoszą, tak jak w przypadku każdej spółdzielni, kosztów utrzymania i eksploatacji infrastruktury osiedla i budynków, dostarczającej media do poszczególnych lokali, w tym instalacji wytwarzania i dystrybucji ciepła.

Z opisanej powyżej charakterystyki funkcjonowania spółdzielni usługowych wynika, że można je zaliczyć do kategorii innych podmiotów wskazanych w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c

ustawy - Prawo energetyczne, o ile rzeczywiście spełniają przesłanki definicyjne w nim przewidziane. Ponadto należy również podkreślić, że działalność spółdzielni usługowych polega na zużyciu nabywanego paliwa gazowego w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb ich mieszkańców, którymi bez wątpienia jest dostarczenie ciepła do gospodarstw domowych.

Jednocześnie, powyższa interpretacja wydaje się czynić zadość woli ustawodawcy, gdyż celem wprowadzenia ochrony taryfowej dla odbiorców paliw gazowych jest ochrona najwrażliwszych odbiorców, którymi są gospodarstwa domowe. Podstawę prawną wprowadzającą taką ochronę określa ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców paliw gazowych w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r. poz. 202 z późn. zm., dalej: „ustawa z dnia 26 stycznia 2022 r.”) oraz ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. Normy zawarte w tych aktach prawnych odpowiadają najpilniejszym potrzebom społecznym i zakładają stosowanie mechanizmu polegającego na zagwarantowaniu odbiorcom paliw gazowych w gospodarstwach domowych, jak również odbiorcom realizującym zadania z zakresu użyteczności publicznej objętych taryfą, możliwość skorzystania z ustalonej na poziomie ustawy ceny maksymalnej paliw gazowych, niezależnie od uwarunkowań rynkowych.

W uzasadnieniu do ustawy z dnia 26 stycznia 2022 r., wprowadzającej wyżej opisane mechanizmy, wskazano, że „w zakresie propozycji potwierdzenia w treści przepisów prawa faktu objęcia ochroną taryfową odbiorców gazu ziemnego w budynkach wielolokalowych, podkreślenia wymaga, że intencją projektodawcy jest jednoznaczne podkreślenie konieczności prowadzenia rozliczeń na podstawie taryf zatwierdzanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) w odniesieniu do sytuacji, w których zużycie gazu związane jest z zaspakajaniem potrzeb mieszkaniowych. Ze względu na wielość możliwych stanów faktycznych i prawnych, projekt ustawy nie ustanawia katalogu zamkniętego tego typu odbiorców, kładąc nacisk na cel zużycia paliwa gazowego. Prawidłowemu prowadzeniu rozliczeń z tego typu odbiorcami służyć będzie proponowany w projekcie mechanizm oświadczeń, umożliwiający nie tylko identyfikację odbiorców podlegających rozliczeniom taryfowym, ale również określenie części paliwa gazowego zużywanego na cele objęte ochroną taryfową oraz wyłączone spod administracyjnej kontroli cen. Określenie szacunkowej części paliwa gazowego ma być dokonywane przez odbiorcę, zgodnie z zasadami określonymi w art. 45a ustawy – Prawo energetyczne lub z uwzględnieniem powierzchni lokali mieszkalnych i użytkowych, charakteru prowadzonej w nich działalności oraz posiadanych danych historycznych. Określenie w oświadczeniu zużycia paliwa gazowego na potrzeby nie objęte ochroną w sposób rażąco sprzeczny z tymi wytycznymi wiąże się z odpowiedzialnością wobec sprzedawcy paliw gazowych. (...) W przypadku podmiotów, które z mocy ustawy, umowy lub innego tytułu prawnego są uprawnione lub zobowiązane do zapewnienia paliwa gazowego w lokalach mieszkalnych na potrzeby zużycia przez gospodarstwa domowe, w lokalach podmiotów użyteczności publicznej wymienionych powyżej, w zakresie w jakim zużywają paliwo gazowe na potrzeby związane z ich działalnością lub do lokalnej produkcji ciepła zużywanego w gospodarstwach domowych znajdujących się w budynkach wielolokalowych lub lokalach podmiotów użyteczności publicznej, ochrona taryfowa będzie również uzależniona od złożenia oświadczenia. Przy czym przez lokalną produkcję nie należy rozumieć wytwarzanie ciepła w ciepłowniach i elektrociepłowniach na potrzeby sieci ciepłowniczej, jak również w ramach niezależnie prowadzonej działalności gospodarczej.”.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienia oraz zasadniczy cel przyświecający ustawodawcy, którym było wprowadzenie ochrony taryfowej dla najbardziej wrażliwych odbiorców paliw gazowych, w tym przede wszystkim gospodarstw domowych, **właściwe wydaje się zaklasyfikowanie spełniających przesłanki ustawowe spółdzielni usługowej do kategorii podmiotów wskazanych w art. 62b ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy - Prawo energetyczne oraz**

umożliwienie jej korzystanie z ustalonej na poziomie ustawy ceny maksymalnej paliw gazowych.

Z wyrazami szacunku

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Wielkopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych i Administracyjnych
w Gułtowach